

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВНА СТРАТЕГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Харета І.Ю.

студентка

Української академії банківської справи Національного банку України

Жулінська К.М.

кандидат економічних наук, викладач

Української академії банківської справи Національного банку України

У даній статті досліджується питання соціальної ролі банківської системи та перспектив її поглиблення. Визначаються ключові напрямки банківської діяльності, що сприяють становленню банку як соціально орієнтованого фінансового інституту.

Ключові слова: банк, соціальна відповідальність, соціалізація, соціальна електронна картка, мікрокредитування.

Постановка проблеми. Одна з найбагатших людей світу Білл Гейтс одного разу сказав: «Величезне багатство йде поряд з великою відповідальністю, зобов'язаннями поділитися з суспільством і забезпечити найкращий розподіл цього багатства тим, хто його потребує» [9]. Ці слова підводять сучасне суспільство до того, що будь-яка людська діяльність чи то в малому, чи в середньому бізнесі повинна носити соціально направлений характер і не суперечити загальноприйнятим нормам моралі. Банківська система також не повинна стояти осторонь даного питання. Хоча пріоритетним завданням банку завжди було і є отримання максимального прибутку, на сьогодні відносини типу «банк-клієнт» носять дещо інший характер. Нині, для підтримки конкурентоспроможності на фінансовому ринку, банкам недостатньо просто розширювати свій спектр продуктів та послуг, проводити рекламну кампанію. Необхідно позиціонувати себе, як соціально активний фінансовий інститут, який є небайдужим до гострих суспільних проблем. За таких умов банки повинні мобілізувати всі свої можливості та сприяти активізації соціальних процесів в економіці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Перші дослідження соціальних аспектів банківської діяльності почали проводитись в західних країнах й беруть свій початок з XIX ст. Серед дослідників даного питання є М. Фрідман, М. Портер, М. Альбер, А. Керолл та ін. Не дивлячись на відносну новизну питання визначення соціальної ролі вітчизняного банківського сектору, українські науковці активно ведуть дослідження цієї сфери. Серед них можна виділити наступних: С. Мочерний, І. Царик [6], Л. Волошок [6], Т. Смовженко, В. Шаповал, С. Єгоричева [7], С. Федосєєв [17], С. Туркіна та ін.

Метою дослідження є систематизація можливостей позиціонування банку, як соціально активного економічного суб'єкту та виявлення перспектив підвищення його ролі в даній сфері.

Виклад основного матеріалу. Поява перших банківських установ була викликана різким наростанням виробничих потужностей та розвитком торгівельних відносин між різними верствами населення.

Тодішні банки створювались виключно із прагматичною ціллю: отримання додаткових коштів, виступаючи в ролі посередника між сторонами тієї чи іншої фінансової операції. Відповідно до трактування законодавством сутності банку, бачимо, що його суть і призначення майже не змінилося, але принциповою відмінністю стала специфіка та спрямованість діяльності банку на фінансовому ринку загалом.

Сьогодні, в умовах жорсткої конкуренції на міжбанківському ринку, існуючі банки повинні постійно вдосконалювати свою діяльність на різних рівнях, щоб стати більш привабливими для максимальної кількості клієнтів. Одним із важелів формування впізнаваного позитивного іміджу банку є соціалізація його діяльності. Підвищення уваги до даної сфери підтверджується запровадженням рейтингу соціально відповідальних компаній, що проводиться журналом «Г'вардія» на щорічній основі з 2008 р.

Основні функції банку демонструють його спрямованість на постійну співпрацю з клієнтами, що відкриває широке коло можливостей доведення соціальної значимості цих установ.

Наразі основні прояви соціальної активності банків охарактеризовані наступною схемою (рис. 1):

Рис. 1. Систематизація соціальних заходів банків

В контексті всіх інтеграційних процесів, що відбуваються в Україні, Національний банк України (НБУ) визначив, що реалізація соціальної функції банків полягає в якісному забезпеченні банківськими продуктами та послугами всіх верств населення [13]. Однак дана функція не обмежується виключно задоволенням потреб клієнта. Оскільки на сьогодні банки є невід'ємними учасниками практично всіх операцій, що відбуваються на фінансовому ринку, то важливо припустити, що саме вони сприяють встановленню соціальної стабільності не лише серед своїх клієнтів, а й для певного регіону в цілому. Майже весь реальний сектор залежить від кредитних ресурсів, тому банки опосередковано впливають на рівень зайнятості регіону, рівень заробітної плати населення, забезпечення виконання різноманітних соціальних програм тощо. Соціальна роль комерційних банків може проявлятися наступним чином:

1. Мікрокредитування. Банки, пропонуючи програми мікрокредитування, сприяють інтенсифікації технологічного та інноваційного розвитку, створення нових робочих місць і, як наслідок, підвищення загального рівня життя людей [11].

2. Іпотека. Даний вид кредитування є не тільки одним із найперспективніших напрямків діяльності банків в соціальній сфері, а також і важливою складовою в забезпеченні соціальної стабільності особливо серед молоді.

3. Фінансова грамотність. Найбільш прогресивні банки активно працюють над вирішенням цієї проблеми, використовуючи засоби масової інформації, проводячи різноманітні семінари, тренінги у навчальних закладах, на підприємствах тощо.

4. Соціальна відповідальність банку. Соціальна відповідальність банку – це така стратегія банку, яка носить добровільний характер і цілеспрямовано враховує в господарській діяльності суспільні та морально-етичні аспекти у взаємовідносинах з усіма зацікавленими в цьому сторонами [10]. Важливими крокам в реалізації даної стратегії є природоохоронна діяльність банку, участь у спонсорських та меценатських програмах, створення «етичних кодексів» для організації роботи власного персоналу та спілкування з клієнтами, а також інші заходи, які сприяють зниженню соціальної напруги в суспільстві.

5. Соціальна електронна картка. Соціальна електронна картка – це новий банківський продукт, що орієнтований на всі верстви населення і пов'язаний із наданням та обліком заходів соціальної підтримки та інших інформаційних послуг. Кабінет міністрів України (КМУ) та НБУ в 2013-2014 рр. направляють низку зусиль, щоб створити єдине інформаційне середовище соціальної сфери та запровадити соціальну електронну картку (або національну картку) як єдиний ідентифікатор громадянина України у галузі соціального забезпечення населення, що використовується для отримання пенсій та інших соціальних виплат [15].

Процес соціалізації банківського сектору є тривалим і потребує не тільки додаткових фінансових витрат, а також кваліфікованих управлінських рішень,

за допомогою яких можна було б підібрати такий план заходів соціального характеру, що забезпечили б максимально позитивний ефект як для банку, так і для його цільової аудиторії. Для цього необхідно постійно проводити моніторинг економічного та політичного середовища того чи іншого регіону, щоб виявити можливі проблеми, які створюють соціальну напруженість в ньому.

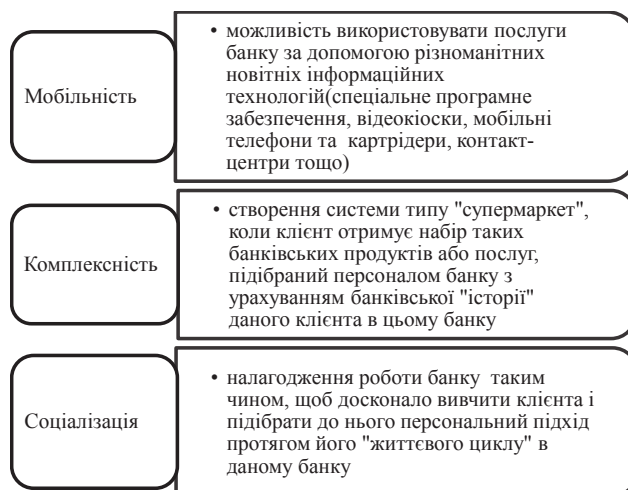

Рис. 2. Напрямки удосконалення банківської діяльності

Крім того, важливо також враховувати досвід інших країн у сфері налагодження соціальної функції банківської системи і намагатись використати його, але обов'язково із урахуванням менталітету людей та специфіки економічних відносин. В табл. 1 наведено низку прикладів реалізації соціальної ролі банківського сегменту в зарубіжних країнах.

Типовими заходами соціального спрямування банківської системи України виступають:

- використання Національної системи масових електронних платежів для налагодження підтримки соціальної електронної картки в рамках програм «Електронний студентський квиток», «Пенсійна картка», «Соціальна картка»;
- стимулювання у проведенні семінарів-тренінгів для школярів та студентів (ПриватБанк, ПроКредит Банк, «Київська Русь» та ін.);
- випуск інформаційних бюлетенів, де розкривається інформація про існуючі, а також нові банківські продукти та послуги (УкрСоцБанк, ПриватБанк, ПроКредит Банк та ін.);
- організація благодійних заходів з підтримки дітей, позбавлених батьківської опіки, лікарень, шкіл-інтернатів (банк «Надра», Райффайзен банк Аваль, ОщадБанк, «Київська Русь» та ін.);
- акції на підтримку спортивних, культурних, мистецьких заходів;
- створення спеціалізованих телевізійних каналів, де в доступній формі представляється інформація про банки, їхню діяльність і нові банківські продукти та послуги;
- проект створення єдиного інформаційного середовища соціальної сфери та запровадження наці-

Таблиця 1
Зарубіжний досвід впровадження соціальних заходів в банківському секторі

№ з/п	Країна	Соціальні заходи
1.	США	- Федеральна програма підтримки вагітних жінок та жінок із дітьми до п'яти років «Жінки, немовлята, діти»; - участь банків в «зеленому» будівництві об'єктів, що полягає в ретельному дослідженні ґрунту, флори і фауни в межах території під забудову (штат Делавер) [16]; - банк ShoreBank (штат Чикаго) займається кредитуванням малого бізнесу в країнах, що розвиваються [4]
2.	Австрія	проект Erste Bank по створенню фінансової установи Zweite Sparkasse, яка надавала б банківські послуги тим верствам населення, які з певних причин не мають можливості проводити фінансові операції [1]
3.	Швейцарія	відкриття «етичних банків», які характеризуються прозорістю своєї діяльності, низькою відсотковою маржею і спрямованістю кредитних коштів для реалізації різноманітних соціальних проектів та заходів з охорони навколишнього середовища (Banque Alternative Suisse) [1]
4.	Канада	- банк Canadian Imperial Bank of Commerce перевіряє рівень атмосферних викидів на виробничих потужностях своїх позичальників і тим самим коригує свою кредитну політику по відношенню до них; - банк Royal Bank of Canada стимулює своїх позичальників приводити їхню діяльність до екологічних вимог, у протилежному випадку відмовляє їм в подальшому фінансуванні та обслуговуванню загалом [6]
5.	Бангладеш	Банк Grameen Bank займався мікрокредитуванням найбідніших верств населення без ніякого забезпечення, покладаючись виключно на довірчі відносини [3]

ональної картки як єдиного ідентифікатора громадянина України у галузі соціального забезпечення населення (пілотне дослідження на території Київської і Вінницької областей).

Висновки. На основі проведеного нами дослідження, можемо зробити висновок, що процес соці-

алізації банківської діяльності є тривалим і потребує не лише додаткового фінансування, а й висококваліфікованого управління. Для того, щоб бути успішним, банку потрібно бути «ближчим до народу», тобто враховувати всі демографічні і політичні особливості регіону, його культуру, релігію тощо.

Література:

1. Alternative Bank Schweiz: [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <https://www.bas.ch>. – 20.05.2014. – Заголовок з екрану.
2. EU Green Paper «Promoting a European Framework for Corporate Social Responsibility» [Електронний ресурс] – Режим доступу : – http://ec.europa.eu/employment_social/socdial/csr/greenpaper.htm. – 20.05.2014 – Заголовок з екрану.
3. Is micro-credit a macro trap? [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <http://www.thehindubusinessline.in/2002/09/25/stories/2002092500810900.htm>. – 20.05.2014. – Заголовок з екрану.
4. Private Investment for Social Goals: Building the Blended Value Capital Market [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.eforum.org/pdf/Initiatives_Blended_Value_Report_2004.pdf. – 20.05.2014. – Заголовок з екрану.
5. Білецька Л. В. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка). Навч. посібник 2-ге вид. перероб. та доп. / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 688 с.
6. Волошок Л. Соціальна відповідальність банків та необхідність впливу на неї держави / Л. Волошок, І. Царик // Вісник НБУ. – 2008. – № 8. – С. 10-13.
7. Єгоричева С. Б. Соціальна роль та соціальна відповідальність комерційних банків / С. Б. Єгоричева // Вісник Української академії банківської справи. – 2008. – № 1(24). – С. 70-76.
8. Зелено, да прибыльно // Банковская практика за рубежом. – 2008. – № 7. – С. 24-31.
9. КСВ – корпоративна соціальна відповідальність. Загальне визначення корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.ua-marketing.com.ua/?page_id=667. – 20.05.2014. – Заголовок з екрану.
10. Куліш А. Соціальна відповідальність бізнесу в банківській сфері у запитаннях та відповідях / А. Куліш. – К. – 2007. – 80 с.
11. Мікрокредити спасут іммігрантів от бедности // Банковская практика за рубежом. – 2007. – № 7.
12. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : закон України № 679-XIV від 20.05.1999. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>. – 15.05.2014. – Заголовок з екрану.
13. Проблеми реформування банківської системи України в контексті європейської інтеграції [Електронний ресурс] : закон України № 679-XIV від 20.05.1999. – Режим доступу : www.bank.gov.ua
14. Про запровадження електронної соціальної картки [Електронний ресурс] : постанова КМУ № 947 від 11.10.2010 – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/947-2010-%D0%BF>. – 27.05.2014. – Заголовок з екрану.
15. Про створення єдиного інформаційного середовища соціальної сфери та забезпечення обміну інформацією між центральними органами виконавчої влади [Електронний ресурс] : постанова КМУ № 718 від 11.09.2013 – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/718-2013-%D0%BF>. – 27.05.2014. – Заголовок з екрану.
16. Самый «зеленый» банк в мире // Банковская практика за рубежом. – 2008. – № 10. – С. 60-67.
17. Федосеев О.С. Механизм реализации социальной функции банков у переходной экономике: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.02.03 / О.С. Федосеев. – Дніпропетровськ, 2004. – 20 с.

СОЦИАЛИЗАЦИЯ КАК ПЕРСПЕКТИВА СТРАТЕГИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БАНКА

Харета И.Ю.

студентка

Украинской академии банковского дела Национального банка Украины

Жулинская Е.Н.

кандидат экономических наук, преподаватель

Украинской академии банковского дела Национального банка Украины

В данной статье исследуется вопрос социальной роли банковской системы и перспектив ее углубления. Определяются ключевые направления банковской деятельности, способствующие становлению банка как социально ориентированного финансового института.

Ключевые слова: банк, социальная ответственность, социализация, социальная электронная карточка, микрокредитования.

SOCIALIZATION AS A PROMISING STRATEGY OF THE BANK

Khareta I.Yu

Student

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine

Zhulinska K.M.

Ph.D. in Economics, Lecturer

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine

This article explores the question of the banking system social role and the prospect of its deepening. Also in the article the key directions of banking activities are defined. They contribute to the formation of the bank as a socially oriented financial institution.

Keywords: bank, social responsibility, socialization, social e-card, microlending.

УДК 658.153

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Яблочнікова І.О.

кандидат педагогічних наук, доцент

Вінницького фінансово-економічного університету

Чабан І.О.

студентка

Вінницького фінансово-економічного університету

В статті розглядаються теоретичні аспекти формування фінансових ресурсів підприємств та управління ними, крім того, сформовано економіко-математичну модель орієнтовану на досягнення максимуму прибутку, який є джерелом фінансових ресурсів.

Ключові слова: управління фінансовими ресурсами, економіко-математичне моделювання, ефективність, прибуток.

Постановка проблеми. Фінансові ресурси підприємств створюють базу для його стабільного розвитку, досягнення нових більш високих рівнів показників. На імідж підприємства, оптимізацію його функціонування та зростання виробничих потужностей досить негативно впливає дефіцит фінансових ресурсів. Це спричиняє зростання реальної заборгованості перед інвесторами, партнерами, пер-

соналом підприємства, фінансовими інституціями, державними фондами. В зв'язку з цим дослідження, що стосуються оцінки ефективності використання фінансових ресурсів є досить актуальними.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У вітчизняній і світовій науці значний внесок у дослідження зазначених вище питань було реалізовано такими вченими, як Коваленко Л.О. [1], Грачов А.В. [2],